

International Symposium

Call for Papers

Learning as Experience:

Phenomenological Approaches in Educational Research

School of Philosophy and Education

Aristotle University of Thessaloniki, 17-19 September 2020

What is learning? How does learning occur? How can we study learning? These are some fundamental questions about the nature of learning, a phenomenon that appears to be on everybody's mind and agenda these days, despite the fact that little is known about the experience of learning itself. Education policymakers are increasingly talking about predefined "learning outcomes" and "flexible lifelong learners", but the problem with the wider "learnification" of educational discourse is that questions about the *content, purpose, and relationships* of education are no longer asked, or they are taken for granted (Biesta, 2017). The emergence of new learning theories and especially constructivism has also resulted to a shift from teaching to learning, placing students at the centre of the educational discourse. And while there are many valuable disciplines that study learning, from psychology to sociology to the neurosciences and to biogenetics, the disciplinary perspective of Pedagogy, as an independent scholarly discipline that emerged in Continental Europe in the 19th century, is essential for raising the educational questions about the nature of learning (Schratz & Westfall-Greiter, 2015).

From a pedagogical perspective, the point of education is never if students learn, but that they learn *something*, that they learn this for particular *purposes* and from *someone* (Biesta, 2012, 2017). In this pedagogical context, where the lifeworlds of education are attributed a central role, learning emerges not *from* experience, but *as* experience itself. Conceptualising learning as experience implies that one cannot reach this experience directly and that words used to describe the experience transform our perceptions of it. This is where phenomenology as a philosophy of experience can help us, according to Meyer-Drawe (2017), to understand the experiential dimensions of learning, even if there is an inevitable distance between our concrete, situated experiences and our return to them while talking or reflecting about them. The beginning of a new learning experience can neither be initiated nor controlled, because as the process of awakening, "one is present, but one cannot cause the act, an act which is, however, not possible without oneself" (Meyer-Drawe, 2017, p. 15). As living bodies, the only thing we can do is to pay attention to the unexpected and particularly the failure of experience which holds the possibility of helping us to return to the "things themselves" (Husserl, 1965, p. 81).

Teaching is no guarantee of learning, and this fundamental disconnect between teaching and learning allows us to claim that learning is "beyond the reach of teaching" (Schratz, Westfall-Greiter & Schwarz, 2014). What occurs in the classroom is a subjective event for each person, the teacher and the students, meaning that teachers must attend to the experiences of their students, consciously switching their attention to what is emerging from students' experiences, a process that Schratz (2009) has defined in the German language as "*lernseits*" (from the side of learning). Although teaching does not produce learning, teaching and learning are co-determining processes in the classroom. According to Horst Rumpf and Käte Meyer-Drawe (as cited in Schratz & Westfall-Greiter, 2015): "My teaching culminates

in the learning of others”. As the two sides of the same coin, teaching and learning are experiences that are intertwined in any pedagogical relation.

Drawing on pedagogical phenomenology, the aim of this international symposium is to revisit the experiential dimensions of learning, offering theoretical and methodological insights that can be useful for educational research. The specific event is organised as the 4th annual symposium of the International Network of Vignette and Anecdotes Research and is dedicated to the memory of Vasiliki Karavakou, Professor at the University of Macedonia, whose passion for pedagogical phenomenology and organising this event in Greece has been of paramount importance to us.

To this end, both researchers and practitioners dealing with the phenomenon of learning as an experience from the perspective of phenomenology are welcome to submit a contribution for one of the following:

- Theoretical papers on the nature of learning and its relation to experience;
- Empirical studies researching the lived experience of learning in educational settings;
- Theoretical and methodological contributions about phenomenological approaches in educational research;
- Papers or workshops that introduce educational research methods for studying the lived experience of learning in school- and out-of-school contexts.

Please submit your contributions of no more than 400 words until **05 April 2020** in the following link: <http://symphenedu2020.edlit.auth.gr/home/>. Abstracts should include contact information about the authors, proposed title, the abstract text, and 3-5 keywords. Please indicate also if the abstract is for a paper or a workshop. Successful contributions will also be invited to submit a book chapter for an edited volume of the symposium proceedings. The languages of the symposium are both English and Greek. The registration fee for participation in the symposium is 50€ and for students is 25€.

We look forward to welcoming you in Thessaloniki!

For the organisers,

Vassiliki Papadopoulou
University of Western Macedonia

Vasileios Symeonidis
University of Innsbruck

Vassilis Foukas
*Aristotle University of Thessaloniki
Hellenic Educational Society,
Department of Macedonia*

Literature

- Biesta, G. (2012). Giving Teaching Back to Education: Responding to the Disappearance of the Teacher. *Phenomenology & Practice*, 6(2), 35–49.
- Biesta, G. (2017). *The Rediscovery of Teaching*. Routledge: New York & London.
- Husserl, E. (1965). *Philosophie als strenge Wissenschaft*. Edited by W. Szilasi. Frankfurt: Vittorio Klostermann.
- Meyer-Drawe, K. (2008). *Diskurse des Lernens*. Munich: Wilhelm Fink.
- Meyer-Drawe, K. (2017). Phenomenology as a Philosophy of Experience – Implications for Pedagogy. In M. Ammann, T. Westfall-Greiter & M. Schratz (Eds.), *Erfahrungen deuten - Deutungen erfahren. Vignettes and Anecdotes as Research, Evaluation and Mentoring Tool. Erfahrungsorientierte Bildungsforschung, Vol. 3* (pp. 13-21). Innsbruck: Studien Verlag.
- Schatz, M. (2009). "Lernseits" von Unterricht. Alte Muster, neue Lebenswelten – was für Schulen? *Lernende Schule*, 12(46,47), pp. 16–21.
- Schatz, M., Westfall-Greiter, T., & Schwarz, J.F. (2014). Beyond the Reach of Teaching and Measurement: Methodology and Initial Findings of the Innsbruck Vignette Research. *Journal for Latin American Education Research*, 51(1), pp. 123-134.
- Schatz, M., & Westfall-Greiter, T. (2015). Learning as Experience: A Continental European Perspective on the Nature of Learning. Engl. Translation of Lernen als Erfahrung: Ein pädagogischer Blick auf Phänomene des Lernens. In H. Dumont, D. Istance & F. Benavides (Eds.), *The Nature of Learning - Die Natur des Lernens. Forschungsergebnisse für die Praxis* (pp. 14-33). Weinheim: Beltz.

Διεθνές Συμπόσιο

Πρόσκληση Υποβολής Περιλήψεων

Η Μάθηση ως Εμπειρία:

Φαινομενολογικές Προσεγγίσεις στην Εκπαιδευτική Έρευνα

Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 17-19 Σεπτεμβρίου 2020

Τι είναι η μάθηση; Πώς συμβαίνει η μάθηση; Πώς μπορούμε να μελετήσουμε τη μάθηση; Αυτά είναι ορισμένα βασικά ερωτήματα για τη φύση της μάθησης, ενός φαινομένου που βρίσκεται σήμερα στο μυαλό και στην ατζέντα όλων, παρά το γεγονός πως γνωρίζουμε λίγα για την εμπειρία της μάθησης αυτή καθαυτή. Πολιτικοί που ασχολούνται με την εκπαίδευση μιλάνε συνεχώς για προδιαγεγραμμένα «μαθησιακά αποτελέσματα» και για «ευέλικτη δια βίου μάθηση», όμως το πρόβλημα με την ευρύτερη «μαθησιοκρατία» (learnification) του εκπαιδευτικού διαλόγου είναι πως ερωτήματα σχετικά με το περιεχόμενο, το σκοπό και τις σχέσεις της εκπαίδευσης δεν τίθενται πια, ή θεωρούνται ως ήδη απαντημένα (Biesta, 2017). Η ανάδειξη νέων θεωριών μάθησης και κυρίως του κονστρουκτιβισμού έχει επίσης οδηγήσει σε μια μετατόπιση του ενδιαφέροντος από τη διδασκαλία στη μάθηση, τοποθετώντας τους/τις μαθητές/τριες στο επίκεντρο του εκπαιδευτικού διαλόγου. Και παρά το γεγονός πως αρκετοί επιστημονικοί κλάδοι έχουν μελετήσει τη μάθηση, όπως η ψυχολογία, η κοινωνιολογία, οι νευροεπιστήμες και η βιογενετική, ο επιστημονικός κλάδος της Παιδαγωγικής, ως μιας ανεξάρτητης επιστήμης που αναδείχθηκε στην κεντρική Ευρώπη το 19^ο αιώνα, οφείλει να παίζει καθοριστικό ρόλο για να τεθούν τα παιδαγωγικά, διδακτικά και εκπαιδευτικά ερωτήματα σχετικά με τη φύση της μάθησης από μια διαφορετική προοπτική (Schratz & Westfall-Greiter, 2015).

Από αυτήν την διαφορετική προοπτική μιας παιδαγωγικής προσέγγισης, το ζητούμενο της εκπαίδευσης δεν είναι εάν οι μαθητές/τριες μαθαίνουν, αλλά ότι μαθαίνουν *κάτι*, ότι το μαθαίνουν για συγκεκριμένους σκοπούς και από *κάποιον/α* (Biesta, 2012, 2017). Σε αυτό το παιδαγωγικό πλαίσιο, όπου ο «βιόκοσμος» της εκπαίδευσης κατέχει μια κεντρική θέση, η μάθηση αναδεικνύεται *όχι από* την εμπειρία, αλλά *ως* εμπειρία αυτή καθαυτή. Η αντίληψη της μάθησης ως εμπειρίας σημαίνει πως δεν μπορούμε να φτάσουμε σε αυτή την εμπειρία άμεσα και πως οι λέξεις που χρησιμοποιούμε για να την περιγράψουμε μεταμορφώνουν ήδη τις αντιλήψεις μας γι' αυτή. Σε αυτό το σημείο είναι που η φαινομενολογία ως η φιλοσοφία της εμπειρίας, μπορεί σύμφωνα με τη Meyer-Drawe (2017) να μας βοηθήσει να κατανοήσουμε τις εμπειρικές διαστάσεις της μάθησης, ακόμα και αν υπάρχει μια αναπόφευκτη απόσταση μεταξύ των συγκεκριμένων εμπειριών μας και της «επιστροφής» μας σε αυτές, όταν μιλάμε γι' αυτές ή τις αναστοχαζόμαστε. Η αρχή μιας νέας μαθησιακής εμπειρίας δεν μπορεί να εκκινηθεί ούτε να ελεγχθεί, διότι όπως στη διαδικασία της αφύπνισης, «*κάποιος/α είναι παρών/ούσα, όμως αυτός/ή δεν μπορεί να προκαλέσει την πράξη, μια πράξη η οποία όμως δεν είναι δυνατή χωρίς κάποιον/α*» (Meyer-Drawe, 2017, p. 15). Ως ζωντανά σώματα, το μόνο πράγμα που μπορούμε να κάνουμε είναι να δώσουμε προσοχή στο απρόσμενο και ιδιαίτερα στη στιγμή που η εμπειρία μας αποτυγχάνει, μια στιγμή που μας δίνει την ευκαιρία να επιστρέψουμε στα «*ίδια τα πράγματα*» (Husserl, 1965, p. 81).

Η διδασκαλία δεν είναι εγγύηση για τη μάθηση, και αυτός ο θεμελιώδης διαχωρισμός μεταξύ διδασκαλίας και μάθησης μας επιτρέπει να ισχυριστούμε πως η μάθηση «εκτείνεται πέρα από τη

διδασκαλία» (Schratz, Westfall-Greiter & Schwarz, 2014). Αυτό που συμβαίνει μέσα στην τάξη είναι ένα εσωτερικά υποκειμενικό γεγονός για κάθε άτομο, για τον/την εκπαιδευτικό και τους/τις μαθητές/τριες, με την έννοια ότι οι εκπαιδευτικοί πρέπει να παρακολουθούν τις εμπειρίες των μαθητών/τριών τους, μετατοπίζοντας συνειδητά την προσοχή τους από τη διδασκαλία προς αυτό που αναδύεται κατά τη διάρκειά της και αποκρυσταλλώνεται ως εμπειρία μάθησης από τους/τις μαθητές/τριες, μια διαδικασία που ορίστηκε από τον Schratz (2009) στη γερμανική γλώσσα με τη λέξη «lernseits», δηλαδή εμπειρία από την πλευρά της μάθησης. Παρότι η διδασκαλία δεν παράγει μάθηση, η διδασκαλία και η μάθηση είναι στην τάξη δυο διεργασίες που βρίσκονται σε διαρκή αλληλεπίδραση. Σύμφωνα με τους Horst Rumpf και Käte Meyer-Drawe (όπως αναφέρεται στο Schratz & Westfall-Greiter, 2015): «Η διδασκαλία μου κορυφώνεται στη μάθηση των άλλων». Όπως οι δυο πλευρές του ίδιου νομίσματος, η διδασκαλία και η μάθηση είναι αλληλένδετες εμπειρίες σε κάθε παιδαγωγική σχέση.

Υιοθετώντας την οπτική της παιδαγωγικής φαινομενολογίας, ο σκοπός του εν λόγω διεθνούς συμποσίου είναι να μελετήσει τις εμπειρικές διαστάσεις της μάθησης, προσφέροντας θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις χρήσιμες για την εκπαιδευτική έρευνα. Η συγκεκριμένη διοργάνωση αποτελεί το 4^ο ετήσιο συμπόσιο του «International Network of Vignette and Anecdotes Research» και είναι αφιερωμένο στη μνήμη της Βασιλικής Καραβάκου, καθηγήτριας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, της οποίας οι μελέτες για την παιδαγωγική φαινομενολογία και ο ενθουσιασμός για τη διοργάνωση του συγκεκριμένου συμποσίου στην Ελλάδα υπήρξαν καθοριστικής σημασίας για εμάς.

Ως εκ τούτου, ερευνητές/τριες και εκπαιδευτικοί που ασχολούνται με το φαινόμενο της μάθησης ως εμπειρίας από τη σκοπιά της φαινομενολογίας μπορούν να υποβάλουν περιλήψεις για μια από τις εξής κατηγορίες:

- Θεωρητικά άρθρα για τη φύση της μάθησης και τη σχέση της με την εμπειρία.
- Εμπειρικές μελέτες που ερευνούν την εμπειρία της μάθησης σε εκπαιδευτικά πλαίσια.
- Θεωρητικά και μεθοδολογικά άρθρα σχετικά με φαινομενολογικές προσεγγίσεις στην εκπαιδευτική έρευνα.
- Άρθρα ή προτάσεις για εργαστήρια που εισάγουν εκπαιδευτικές μεθόδους έρευνας για τη μελέτη της μαθησιακής εμπειρίας σε σχολικά και έξω σχολικά πλαίσια.

Οι ενδιαφερόμενοι/ες καλούνται να υποβάλουν τις προτάσεις τους έως τις **05 Απριλίου 2020** στον εξής σύνδεσμο: <http://symphenedu2020.edlit.auth.gr/home/>. Οι προτάσεις πρέπει να περιέχουν περιλήψεις που δε θα ξεπερνούν τις 400 λέξεις, τα στοιχεία επικοινωνίας των συγγραφέων, προτεινόμενο τίτλο και 3-5 λέξεις κλειδιά. Παρακαλούμε επίσης να υποδείξετε αν η περίληψη αφορά σε άρθρο ή πρόταση για εργαστήριο. Για τις προτάσεις που θα επιλεγούν και τους/τις ομιλητές/τριες που θα συμμετάσχουν προβλέπεται η υποβολή άρθρου και στα πρακτικά του συμποσίου. Οι γλώσσες του συμποσίου είναι τα Αγγλικά και τα Ελληνικά. Το κόστος συμμετοχής για τους συνέδρους ανέρχεται στα 50€, ενώ για τους/τις φοιτητές/τριες στα 25€.

Προσμένουμε με χαρά να σας καλωσορίσουμε στη Θεσσαλονίκη!

Βασιλική Παπαδοπούλου
Πανεπιστήμιο Δυτικής
Μακεδονίας

Βασίλης Συμεωνίδης
Πανεπιστήμιο Ίνσμπρουκ

Για την οργανωτική επιτροπή,
Βασίλης Φούκας
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Θεσσαλονίκης
Παιδαγωγική Εταιρεία Ελλάδος,
Παράρτημα Μακεδονίας

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Biesta, G. (2012). Giving Teaching Back to Education: Responding to the Disappearance of the Teacher. *Phenomenology & Practice*, 6(2), 35–49.
- Biesta, G. (2017). *The Rediscovery of Teaching*. Routledge: New York & London.
- Husserl, E. (1965). *Philosophie als strenge Wissenschaft*. Edited by W. Szilasi. Frankfurt: Vittorio Klostermann.
- Meyer-Drawe, K. (2008). *Diskurse des Lernens*. Munich: Wilhelm Fink.
- Meyer-Drawe, K. (2017). Phenomenology as a Philosophy of Experience – Implications for Pedagogy. In M. Ammann, T. Westfall-Greiter & M. Schratz (Eds.), *Erfahrungen deuten - Deutungen erfahren. Vignettes and Anecdotes as Research, Evaluation and Mentoring Tool. Erfahrungsorientierte Bildungsforschung, Vol. 3* (pp. 13-21). Innsbruck: Studien Verlag.
- Schatz, M. (2009). "Lernseits" von Unterricht. Alte Muster, neue Lebenswelten – was für Schulen? *Lernende Schule*, 12(46,47), pp. 16-21.
- Schatz, M., Westfall-Greiter, T., & Schwarz, J.F. (2014). Beyond the Reach of Teaching and Measurement: Methodology and Initial Findings of the Innsbruck Vignette Research. *Journal for Latin American Education Research*, 51(1), pp. 123-134.
- Schatz, M., & Westfall-Greiter, T. (2015). Learning as Experience: A Continental European Perspective on the Nature of Learning. Engl. Translation of Lernen als Erfahrung: Ein pädagogischer Blick auf Phänomene des Lernens. In H. Dumont, D. Istance & F. Benavides (Eds.), *The Nature of Learning - Die Natur des Lernens. Forschungsergebnisse für die Praxis* (pp. 14-33). Weinheim: Beltz.